

Tarihte On Muharrem

Abdullah Bey: *‘‘On Muharrem’in tarihî veya dinî önemi nedir? Bu gün aşûra pişiriliyor. Bunun nedeni ve hikmeti nedir? Sünnet midir, örf müdür? Bu gün oruç tutulur mu?’’

Hazret-i Âdem Aleyhisselâm zamanından beri müstesna bir gün olarak tanınan Muharrem’in onuncu gününe Aşûrâ günü deniyor. Arapça ‘‘aşr’’ veya âşir’’ kelimelerinden türetilmiş olan ‘‘aşûra’’, onuncu gün demektir.

Aşûrâ gününe izafe edilen bir hayli tarih vardır. Özetlersek; Allah Teâlâ’nın Arşı, Melekleri, gökleri, yeri ve Hz. Âdem Aleyhisselâm’ı bugün yarattığı; Hazret-i Âdem Aleyhisselâm’ın tövbesinin bugün kabul edildiği; Hazret-i Nuh Aleyhisselâm’ın gemisinin Cûdî Dağına bugün oturduğu; Hazret-i Yunus Aleyhisselâm’ın balığın karnından bugün çıkarıldığı; Hazret-i İbrahim, Hazret-i Musa ve Hazret-i İsa Aleyhimüsselâm’ın bugün doğdukları; Hazret-i İbrahim Aleyhisselâm’ın Nemrut’un ateşinden bugün kurtulduğu; Hazret-i Yakup Aleyhisselâm’ın oğlu Yûsuf Aleyhisselâm’a bugün kavuştuğu; Hazret-i Eyüb Aleyhisselâm’ın hastalıktan bugün şifâ bulduğu; Hazret-i Mûsâ Aleyhisselâm’ın kavminin Firavunun zulmünden bugün kurtulduğu ve Firavunun bugün denizde boğulduğu; Hazret-i Dâvud Aleyhisselâm’ın tövbesinin bugün kabul edildiği; Hazret-i Süleyman Aleyhisselâm’a bugün mülk verildiği; Hazret-i İsa Aleyhisselâm’ın bugün gökyüzüne yükseltildiği rivâyetleri mevcuttur. Bu haberlerden bir kısmının Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm tarafından da doğrulandığı bilinmektedir.

Medine’ye hicretinden sonra Yahudilerin Aşûrâ gününde oruç tuttuklarını gören Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm, kendisi bildiği halde:

‘‘Bu ne orucudur?’’ diye sordu.

Yahudiler:

‘‘Bugün salih bir gündür! Bugün Allah’ın, Benî İsrâil’i Firavun’un elinden kurtardığı gündür! Musa (as), bu İlâhî lütfa şükür için oruç tutmuştur. Bundan dolayı biz de tutarız!’’ dediler.

Allah Resûlü Aleyhissalâtü Vesselâm da bu haberi yalanlamayarak:

“Biz Musa’nın sünnetini ihyâ etmeye sizden daha ziyade lâyıktır!” buyurdu, o gün oruç tuttu ve ashaba da oruç tutmalarını emretti.¹

Buhârî’de, Hazret-i Âişe’den de (ra) şöyle bir rivayet mevcuttur: Cahiliyet devrinde Kureyş Muharrem’in onuncu gününde (Aşûrâ gününde) oruç tutardı. Hicretten önce Peygamber Efendimiz Aleyhissalâtü Vesselâm da bugün oruç tuttu. Medine’ye hicretlerinden sonra da Muharrem’in onuncu günü oruç tutmaya devam etti. Ashaba da bugün oruç tutmalarını emretti. Ancak Hicretin ikinci senesi Ramazan orucu farz kılınca Muharrem’in onuncu günü orucunu bıraktı. Artık dileyen bu orucu tuttu; dileyen tutmadı.²

Hazret-i Âişe’den (ra) bir diğer rivâyet de şöyledir: “Ramazan orucu farz kılınmazdan önce Müslümanlar Muharrem’in onuncu gününde (Aşûrâ gününde) oruç tutarlardı ve Kâbe’ye yeni örtü örterlerdi. Cenâb-ı Hak, Ramazan orucunu farz kılınca, Allah Resûlü Aleyhissalâtü Vesselâm: ‘Muharrem’in onuncu günü orucunu tutmak isteyen yine tutsun; tutmak istemeyen de tutmasın!’ buyurdu.”³

Hazret-i Nuh (as) zamanından beri bütün Hak dinlerde makbul olan Muharrem’in onuncu gününde oruç tutmak, Yahudiler için farz kılınmıştı. Peygamber Efendimiz (asm) önceleri Muharrem’in onuncu gününde oruç tutmuşsa da, Ramazan orucu farz kılındıktan sonra bırakmış ve Yahudilere muhalefet olsun diye bugün nafîle oruç tutmak isteyenlere bir gün önceden bir gün sonraya kadar üç gün oruç tutmalarını tavsiye buyurmuştur.

Netice olarak, Muharrem’in onuncu günü bir gün önce ve bir gün sonrası ile oruç tutmayı sünnet olarak zikredebiliriz. Bunun dışında Muharrem’in onuncu gününe mahsus olarak yapılagelen yıkanmak, gözlere sürme çekmek, süslenmek, kına yakmak, bayramlaşmak, hububat ile karışık aşure pişirmek, sadaka vermek, mescitleri ziyaret etmek, kurban kesmek gibi davranışlar örf olarak geleneklerimize yerleşmiştir.

Bedüzzaman Hazretlerinin “vak’a-i ciğersûz” diye nitelediği⁴ Hazret-i Hüseyin’in (ra) Kerbelâ’da şehit edilişi de, kaderin bir cilvesidir ki, Hicrî 10 Muharrem 61 yılında, yani bugün vaki olmuştur. Muharrem’in onuncu gününün Şia için siyasî önem içermesi ve bir matem günü olarak ilân edilmesi de bundandır.

Bu vesileyle; bundan bin üç yüz kûsûr yıl önce bu gün insafsızca şehit edilen ve Bedüzzaman Hazretlerinin (ra), Cevşenü’l-Kebîr’i ders aldığı⁵ bildirildiği iki imamdan birisi olan Hazret-i Hüseyin’in (ra) Cennet-mekân ruhunu bugün hayırla

ve duâ ile analım. Aziz ruhuna binler fatiha!

Dipnotlar:

- 1- Sahih-i Buhârî, C.6, Savm, No:945
- 2- Buhârî, C.6, Savm, No:944
- 3- Buhârî, C.6, S.106
- 4- Bedüzzaman, Mektûbât, S. 99
- 5- Bedüzzaman, Emirdağ Lâhikası, S.183